

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUS

2022-04-12 Nr. 4D-2022/1-63
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 m. sausio 19 d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą dėl Marijampolės pataisos namų (toliau vadinama ir – Marijampolės PN, MPN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai Pareiškėjui draudžiant naudotis kompiuteriu (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma: „ŠTI (*reng. past.* Šiaulių tardymo izoliatorius) laikomi nuteisti iki gyvos galvos gali ir naudojami savais turėtais ir gautais iš laisvės nešiojamais kompiuteriais [...]. Pravieniškių PN (*reng. past.* Pravieniškių pataisos namai- atviroji kolonija) taip pat leido nuteistiesiems iki gyvos galvos naudotis turimais nešiojamais ar iš laisvės gautais kompiuteriais. O čia Marijampolės PN įstaigos administracija neduoda tokios galimybės. [...] čia Marijampolės PN įstaigoje [...] tik Ripe (*reng. past.* ribota interneto prieiga) vienas kompiuteris stovi ir viskas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. sausio 25 d. raštu Nr. 4D-2022/1-63/3D-168 kreipėsi į MPN direktorių prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2022 m. vasario 14 d. Seimo kontrolierė gavo MPN 2022 m. vasario 11 d. raštą Nr.1S-1136.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Pareiškėjas bausmę Marijampolės PN atlieka kalėjimo režimo sąlygomis. Pareiškėjas yra priskirtas paprastajai grupei“;

4.2. „Nurodoma, jog pareiškėjas kreipėsi į Marijampolės PN dėl galimybės naudotis asmeniniu kompiuteriu ir jam buvo atsakyta (*reng. past.* atsakyta Marijampolės PN 2021 m. birželio 4 d. raštu Nr. 20/07-1923), jog tokios galimybės nėra, kadangi pareiškėjas priklauso paprastajai nuteistųjų grupei, o pagal Pataisos namų vidaus tvarkos taisykles patvirtintas 2020 m. sausio 21 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-25, nuteistiesiems atliekantiems laisvės atėmimo bausmę paprastos grupės sąlygomis, kompiuterių turėjimas ir naudojimas nenumatytas“;

4.3. „Marijampolės PN yra pastatyti 4 kompiuteriai iš kurių vienas uždarojoje zonoje, ten, kur laikomas Pareiškėjas. Pridedame tai patvirtinančias nuotraukų kopijas. Naudotis kompiuteriais nuteistieji gali pagal Marijampolės PN direktoriaus 2020 m. sausio 17 d. įsakymą „Dėl Marijampolės

pataisos namuose laikomų nuteistųjų naudojimosi riboto interneto prieiga tvarkos aprašo patvirtinimo (Marijampolė)“ Nr. 4/07-6 [...] (pridedama), kuriame numatyta, jog vienu metu RIP (*reng. past. ribota interneto preiga*) gali naudotis tik vienas nuteistasis iki 30 min., tačiau esant pagrįstam prašymui, Resocializacijos skyriaus viršininkas gali terminuotai pratęsti naudojimosi RIP trukmę“;

4.4. „Nurodome, jog pareiškėjas su prašymu į Marijampolės PN nesikreipė dėl galimybės pasinaudoti įstaigoje esančiu kompiuteriu, tačiau nurodome, jog nuteistiesiems nėra būtina kreiptis su tokiu prašymu, kadangi jie gali tiesiog susitarti su Resocializacijos skyriaus specialistu atsakingu už būrį dėl laiko pagal Apraše numatytą grafiką ir taip eiti pasinaudoti RIP.“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Bausmių vykdymo kodekso:

- *85 straipsnis „Paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos“* – „1. Paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę: 1) įsigyti šio Kodekso 92 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų asmeninių daiktų“;

- *92 straipsnis „Nuteistųjų teisė pataisos įstaigoje turėti asmeninių daiktų“* – „1. Nuteistieji turi teisę turėti šiuos asmeninius daiktus: [...]; 2) paprastajai grupei priskirti nuteistieji – maisto produktus (išskyrus maisto produktus, kuriuos prieš vartojimą būtina termiškai apdoroti), laikraščius, žurnalus, knygas, drabužius, avalynę, patalynę (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), laikrodžius, pagamintus ne iš brangiųjų metalų, barzdaskutę, higienos ir kanceliarijos reikmenis ir kitus daiktus; [...]. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms grupėms priskirtiems nuteistiesiems leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašai nustatomi Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse.“

6. Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų 2020 m. sausio 21 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-25 (Taisyklės):

- *20 punktas* – „Lengvajai grupei priskirtiems nuteistiesiems leidžiama įsigyti ir turėti pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje): [...]; 20.4.2. nešiojamą kompiuterį (vietoje nešiojamojo kompiuterio leidžiama turėti stacionarų kompiuterį, jeigu jis įsigytas iki 2016 m. balandžio 1 d.)“;

- *21 punktas* – „Paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio 2 dalyje nurodytą nuobaudą nuteistuosius) leidžiama įsigyti ir pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) turėti Taisyklių 20.1.1–20.1.9, 20.1.12, 20.1.17, 20.2, 20.3, 20.4.1, 20.4.3, 20.4.4, 20.4.6, 20.4.7, 20.4.10 ir 20.5 papunkčiuose nurodytų asmeninių daiktų, taip pat – plaukų džiovintuvą (moterims) ir sausų drabsnių.“

Tyrimo išvados

7. Pareiškėjas skundžiasi tuo, kad Marijampolės PN jam nėra sudaromos sąlygos naudotis nešiojamuoju kompiuteriu.

8. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 5, 6 punktai) paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę turėti maisto produktus (išskyrus maisto produktus, kuriuos prieš vartojimą būtina termiškai apdoroti), laikraščius, žurnalus, knygas, drabužius, avalynę, patalynę (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), laikrodžius, pagamintus ne iš brangiųjų metalų, barzdaskutę, higienos ir kanceliarijos reikmenis ir kitus daiktus, nustatytus Taisyklėse, tačiau *jiems neleidžiama turėti nešiojamojo kompiuterio. Jį turėti leidžiama tik nuteistiesiems, paskirtiems į lengvąją grupę.*

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas bausmę atlieka kalėjimo režimu ir yra paskirtas į paprastąją grupę, o tai reiškia, kad pagal nustatytą teisinį reglamentavimą jam nėra leidžiama naudotis nešiojamuoju kompiuteriu. Marijampolės PN pareigūnai tai raštu paaiškino ir Pareiškėjui (šios pažymos 4.2 punktas).

Seimo kontrolierių darbo praktikoje ne kartą konstatuota, kad įkalinimas visada susijęs su tam tikrais praradimais, kurie yra laisvės atėmimo rezultatas. Patekę į įkalinimo įstaigą nuteistieji

dažniausiai praranda darbą, gyvenamąją vietą ir dažnai nutraukia šeimyninius ryšius. Siekiant sušvelninti neigiamą įkalinimo poveikį, bausmių vykdymas yra nukreiptas į jo resocializaciją. Dėl šios priežasties Seimo kontrolierė pažymi, kad galimybių prasmingai leisti laisvalaikį, tarp jų ir galimybės pasinaudoti kompiuteriu, sudarymas yra itin svarbus įkalinimų asmenų socialinei reabilitacijai ir žalingam įkalinimo poveikiui sumažinti.

Skundo tyrimo metu nenustatyta, kad Pareiškėjas būtų kreipęsis dėl galimybės pasinaudoti Marijampolės PN įrengtais kompiuteriais (iš kurių vienas yra uždarojoje zonoje, t. y., ten, kur laikomas Pareiškėjas) ir jam būtų sudarytos kliūtys tai padaryti.

Apibendrinant konstatuotina, kad Marijampolės PN pareigūnai, netenkinę Pareiškėjo prašymo leisti naudotis nešiojamuoju kompiuteriu, veikė vadovaudamiesi teisės aktų reikalavimais ir Pareiškėjo teisė pasinaudoti kompiuteriu nebuvo pažeista.

9. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas dėl Marijampolės PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai Pareiškėjui draudžiant naudotis kompiuteriu, yra nepagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

10. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl MPN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai Pareiškėjui draudžiant naudotis kompiuteriu, atmesti.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė